

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
19.06.2018

Sak:

Håndtering av økonomiske avsetninger ved UiT

Innstilling til vedtak:

Universitetsdirektøren gis fullmakt til å iverksette tiltak slik disse fremkommer i notatet og endringer som kom frem under styrets behandling.

Innledning

Universitetet i Tromsø har de senere år akkumulert økonomiske avsetninger til et nivå som pr 31.12.2017 overstiger 15% av UITs totalbevilgning. Økonomiske avsetninger er ubrukte budsjettmidler som er satt av/regnskapsført pr. 31.12. Ved UiT øker avsetningene til tross for at institusjonen gjennomfører et internt finansiert byggeprogram hvor det er «lånt» av egne avsetninger til å bygge og renovere bygg (se tallgrunnlag i figurene under).

UiT er en av flere institusjoner i sektoren med et høyt avsetningsnivå. En oversikt utarbeidet av avisen Khrono i 2018 viser at totalt 9 navngitte institusjoner har et avsetningsnivå som overstiger 15% av totalbevilgningen.

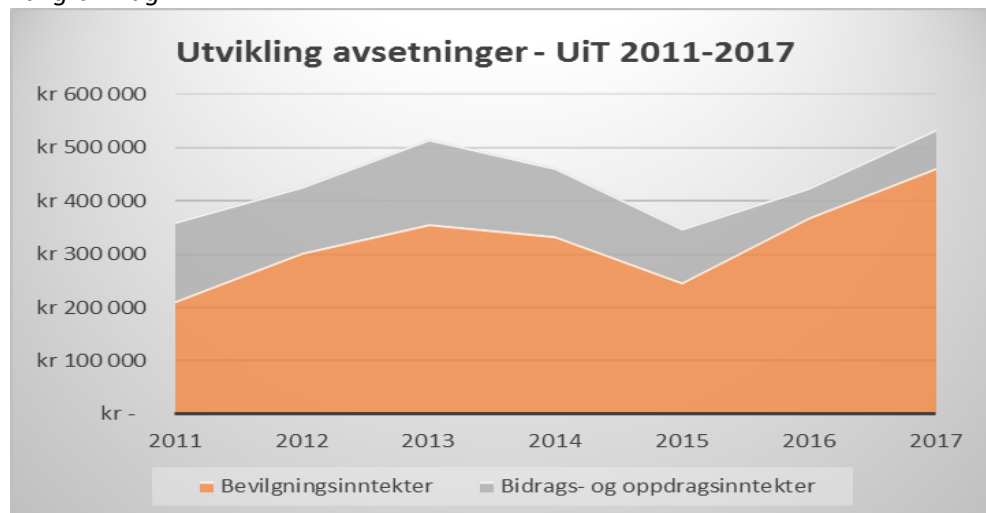
Avsetninger er en utfordring i flere henseender: Internt er det et problem at midler som kunne og skulle vært brukt til å skape aktivitet blir stående ubenyttet over lengre tid. Eksternt er avsetningsnivået en politisk utfordring for UiT og sektoren i møte med bevilgende myndigheter.

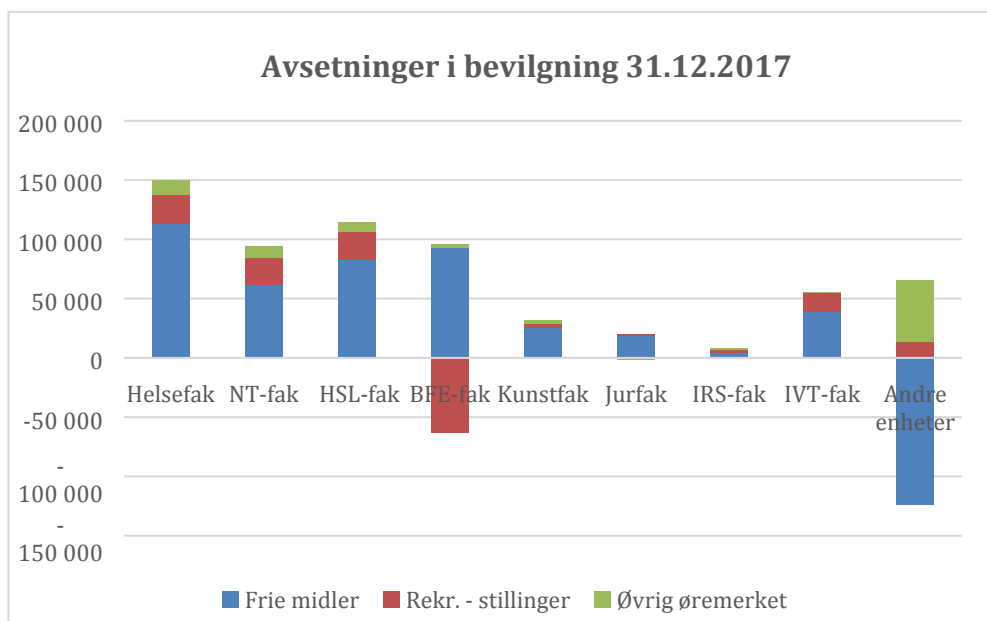
Problemstillinger knyttet til avsetningsnivået ved UiT har vært behandlet i fakultetsdirektørmøter og utvidet ledermøte i 2018, og relevante innspill fra disse er forsøkt innarbeidet i saken. Formål med å sette problemstillingen på dagsorden er å komme frem til tiltak som bidrar til å sette ubrukte midler raskere i produksjon.

Tall og grunnlag for håndtering av UITs avsetninger

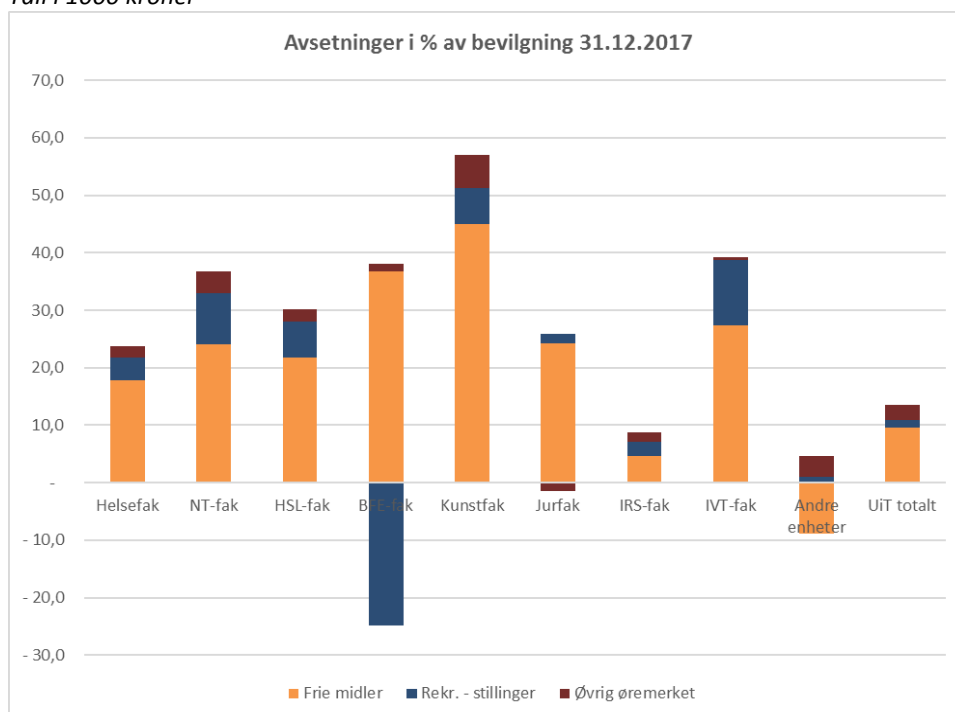
Figurene under viser situasjonen ved UIT pr 31.12.2017 og tallene er tatt ut fra UITs regnskap pr denne dato. De to første figurene gir en oversikt over UITs «frie midler», øremerkede midler og midler som er øremerket stipendiat- og postdoc-stillinger. Med «frie midler» menes her midler som kan omdisponeres internt ved UIT, enten av bevilgende myndighet som kan være universitetsstyret, fakultetsstyret, universitetsdirektøren eller dekan. I regnskapet er disse midlene merket (prototype 10 og 12). Det vil ikke bli foretatt mer detaljert gjennomgang av innholdet i den delen av de «frie» midlene som eventuelt kan omdisponeres. Dette vil være spørsmål som må ses nærmere på der hvor denne problemstillingen kommer opp i det videre arbeidet. Går man inn i de enkelte fakultetenes budsjetter vil man se at avsetningene i større eller mindre grad blir disponert lokalt, d.v.s. at det lages enhetsvise planer for øremerket bruk av midler til aktivitetsskapende tiltak. Når avsetningsnivået likevel øker skyldes dette altså ikke nødvendigvis at midler blir stående udisponert på fakultetene, men at den planlagte aktiviteten likevel ikke kommer i gang (til fastsatt tid) eller at det satses på tiltak som ikke har tilstrekkelig kostnadmessig effekt. Summen av avsetninger er i alle tilfeller for høy og utgjør samlet sett et problem UiT som institusjon må finne hensiktsmessige løsninger på (se ovenfor).

Tallgrunnlag:





Tall i 1000 kroner



Tall og regnskapsføring for rekrutteringsstillinger ved BFE-fak må gjennomgå nærmere.

Avsetninger	Frie midler	Rekr. - stillinger	Øvrig øremerket	BEV	BOA	Frie midler	Rekr. - stillinger	Øvrig øremerket	Totale avsetn Bev	Boa
Helsefak	112 888	24 930	12 623	150 440	74 933	17,8	3,9	2,0	23,7 %	8,4 %
NT-fak	61 374	22 659	9 776	93 809	- 29 279	24,0	8,9	3,8	36,7 %	-7,1 %
HSL-fak	82 902	23 721	7 630	114 253	26 991	21,8	6,2	2,0	30,1 %	6,0 %
BFE-fak	92 404	-62 671	3 236	32 968	2 472	36,7	-24,9	1,3	13,1 %	0,7 %
Kunstfak	25 278	3 533	3 270	32 081	312	45,0	6,3	5,8	57,1 %	0,5 %
Jurfak	18 504	1 168	-1 085	18 586	7 047	24,3	1,5	1,4	24,4 %	8,3 %
IRS-fak	4 300	2 154	1 591	8 045	- 7 495	4,7	2,4	1,7	8,8 %	-7,4 %
IVT-fak	38 704	16 055	624	55 383	- 7 386	27,4	11,4	0,4	39,2 %	-4,8 %
Andre enheter	-124 161	13 186	52 172	- 58 801	20 489	8,9	0,9	3,7	-4,2 %	1,4 %
UiT totalt	312 193	44 735	89 837	446 764	88 084	9,5	1,4	2,7	13,6 %	2,2 %

Tall og regnskapsføring for rekrutteringsstillinger ved BFE-fak må gjennomgå nærmere.

Utfordringer og mål:

Det kan skisseres to sentrale utfordringer for UiT som bør ligge til grunn for arbeidet med UiTs avsetninger;

- Tildelte budsjettmidler omsettes ikke i stor nok grad til produksjon, eller i henhold til forutsetninger for tildelt bevilgning og utførelse av samfunnsoppdraget gitt i tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet.
- Ubrukte budsjettmidler kan i økt grad bidra til økt resultatoppnåelse for UiT og høyere score på fastsatte resultatindikatorer fra departementet, inkludert de som gir budsjettmessig uttelling for institusjonen i fremtidige budsjetter.

Et sentralt mål for arbeidet bør derfor være:

Å omfordele ubrukte budsjettmidler til aktiviteter/tiltak som har reell kostnadseffekt og som samtidig kan bidra til økt produksjon og resultatoppnåelse for UiT, herunder høyere score på sentrale resultatindikatorer som gir fremtidige budsjettøkninger.

Risiko:

Et målrettet arbeid for å redusere enhetenes avsetninger medfører risiko for at midler kan bli satt av til formål som ikke er målrettet og bidrar til økt resultatoppnåelse, eller som gir fremtidige faste økonomiske bindinger, f.eks tilsetninger som binder opp faste lønnsmidler i fremtiden

For å unngå at det tilsettes i faste stillinger uten klar ambisjon om økt resultatoppnåelse og økte fremtidige inntekter, kan det innføres en handlingsregel som regulerer forholdet mellom lønnsandel og total bevilgning på den enkelte enhet. For UiT har denne de siste årene ligget på ca 66%, og det kan være naturlig at denne kan være noe høyere på fakultetene, f.eks 70% og noe høyere for ikke-eksperimentelle fagområder. Dette er en faktor som bør følges opp i intern økonomioppfølging som gjennomføres ved tertialavslutningene.

Forslag til tiltak:Fastsette akseptabelt nivå på UiTs avsetninger:

Ut fra Kunnskapsdepartementets normer og normtall fra andre BOTT-institusjoner (NTNU og UIB), bør UiTs avsetningsnivå ikke overstige 10% av totalbevilgningen. Normtall for fakultetene bør være lavere og ikke overstige institusjonens måltall. Universitetsdirektøren foreslår at det styres ned mot fastsatt måltall over en 3-års-periode, slik at organisasjonen gradvis får tid til å tilpasse seg den nye ordningen.

Omdisponering av midler:

I arbeidet med nedstyring av avsetningsnivået foreslår universitetsdirektøren at det dras inn midler til omdisponering der hvor avsetningsnivået på «frie midler» overstiger et visst nivå. Videre foreslår direktøren at omdisponering av midler skjer fra innføringsåret 2019 og på grunnlag av 2018-regnskapstall. Tall fra årsregnskapet 2017 og 1. tertial 2018 viser at det er grunnlag for omdisponeringer innenfor en ramme på ca. 30 mill kroner pr år over minimum 3 år. Midlene foreslås avsatt på UiT-fellesområde og omdisponeres til følgende formål:

- Investering i infrastruktur (IKT, forskningsinfrastruktur, annen prioritert infrastruktur)
- Bygg og renoveringer

- Midlertidige prosjekter som ikke gir faste og fremtidige bindinger uten medfølgende inntekter eller fastlagt plan for videre drift eller reinvesteringer/vedlikehold

Universitetsdirektøren foreslår at det nedsettes en arbeidsgruppe bestående av universitetsledelsen og utvalgte enhetsledere og som får i oppdrag å fremme forslag til iverksetting av prioriterte tiltak. Omdisponering kan skje i forbindelse med årlig budsjettfordeling, men også til prioriterte tiltak gjennom året. For påfølgende år gjøres det nye vurderinger av nivå på omfordeling av midler, og slik at det planmessig arbeides mot realisering av fastsatt mål på avsetningsnivå for institusjonen.

Ser man på erfaringene fra andre institusjoner som har innført en øvre grense for avsetningsnivået er det ikke sikkert at dette tiltaket på sikt vil føre til at midler årlig vil inndras fra enhetene til omfordeling. En rapport den svenske riksrevisjonen publiserte i 2017 forteller at den viktigste virkningen av tiltaket er at det fungerer som et effektivt insentiv til å få midler satt i bruk innenfor rammene til interne enheter.

Tiltak på den enkelte enhet hvor enheten benytter egne avsetninger.

Den enkelte enhet kan selv omdisponere deler av egne avsetninger til formål som gir resultatforbedringer og økte fremtidige inntekter. UiTs forsknings- og utdanningsmelding gir gode oversikter over områder med forbedringspotensial, og et målrettet arbeid på grunnlag av slike data bør iverksettes på alle enheter som ikke allerede har utarbeidet systematiske planer for bruk av avsetninger. Enheter som har foretatt disponeringer av sine avsetninger bør gjennomgå sine planer for å sikre at det faktisk er satset på aktivitetsskapende tiltak som har kostnadmessig effekt og som reelt sett vil bidra til å bringe avsetningene ned på et akseptabelt nivå.

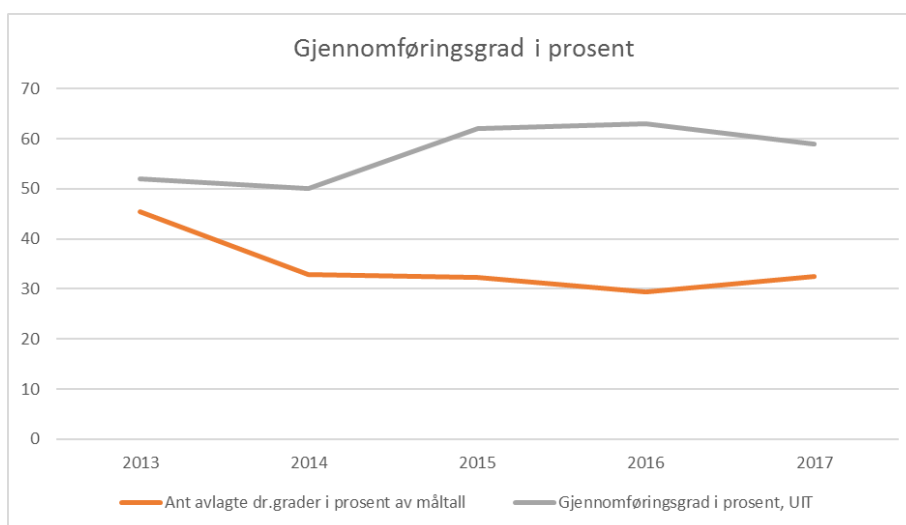
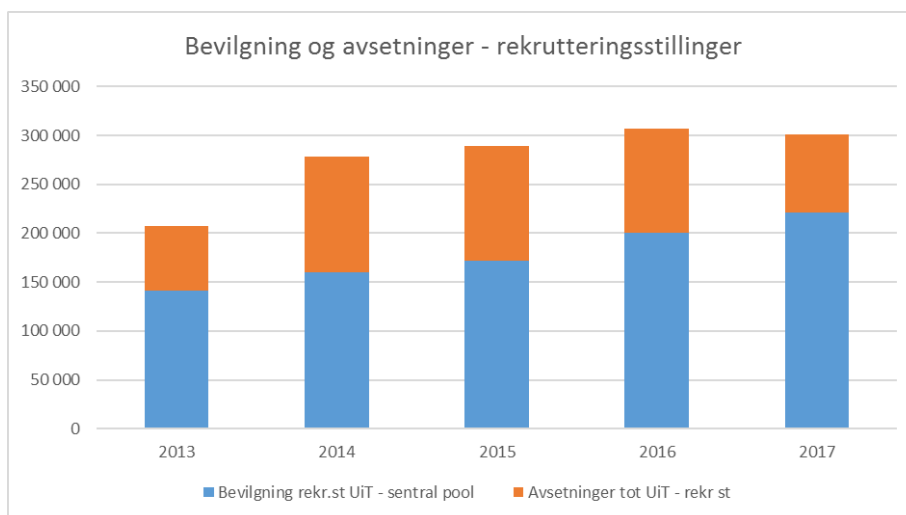
UiT har generelt et forbedringspotensial når det gjelder økt andel ekstern finansiering. Det er også et uttalt mål at andel ekstern finansiering ved UiT skal økes. Konkrete og målrettede tiltak som bidrar til økt ekstern finansiering kan igangsettes og følges opp av universitetsdirektøren, og bør komme i gang i løpet av 2018.

Stipendiat- og post.doc-stillinger:

UiT har pr årsskiftet 2017-2018 minimum 45 mill kr i avsatte/ ubrukte midler til stipendiat- og post.doc-stillinger. Det meste av disse midlene er regnskapsført på fakultetene, og tiltak for å redusere avsetninger og øke måloppnåelse her kan gis umiddelbar prioritet. Enheter med tilstrekkelig nivå på egne avsetninger kan ta økt risiko ved å bruke penger som ikke er øremerket til definert stipendiat eller formål, det vil si forskuttere forbruk til aktivitet og tilsette stipendiater på lån fra egne avsetninger.

I det nye finansieringssystemet gis det budsjettmessig uttelling pr avlagt dr.grad (beregnet 2019-sats pr avlagt dr.grad er 388 000 kr), og ikke lenger i lukket ramme der denne indikatoren var plassert tidligere.

Tallgrunnlag – rekrutteringsstillinger:



Det bør iverksettes tiltak på den enkelte enhet som bidrar til å redusere ubrukte midler til rekrutteringsstillinger til økt måloppnåelse;

- Tiltak som øker antall avlagte dr.grader
- Tiltak som øker gjennomføringsgrad

Universitetsdirektøren vil følge opp utviklingen i avsetninger på stipendiatmidler overfor enhetene for å sikre en planmessig og resultatorientert bruk av disse midlene.

Jørgen Fossland
universitetsdirektør

Eli M. Pedersen
Økonomidirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Eli M. Pedersen

